

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Christin Gimberger

Sammanträdesdatum
2025-06-03

Beteckning
Dnr: 25RS3956

Er beteckning:
KS 20-18

Lekeberg kommun

Samrådsyttrande över förslag till ny översiktsplan för Lekebergs kommun

Sammanfattning

Region Örebro län tackar för möjligheten att lämna synpunkter på förslaget till ny översiktsplan för Lekebergs kommun. Planförslaget är uppbyggt utifrån Boverkets digitala ÖP-modell och presenteras på ett pedagogiskt, lätt-tillgängligt och informativt sätt. Upplevelsen är ett väl genomarbetat och tydligt planförslag.

Planförslagets rumsliga utveckling utgår från en tydlig strategi om att åstadkomma en stark och hållbar struktur genom att samordna bebyggelse och kommunikationer i starka stråk. Planens strukturbild prioriterar utveckling i orter utmed tre huvudstråk för att stärka förutsättningarna till hållbara transporter. Med genomtänkta länkar mellan starka stråk, samt strategiskt placerade bytespunkter och en plan för ett ambitiöst cykelnät, förstärks tillgången till hållbara transporter även i mindre bebyggelsekoncentrationer utanför de starka stråken. Strukturbilden utgör en stomme för hur kommunens bebyggelseutveckling och infrastrukturplanering ska kunna utvecklas på ett hållbart sätt. Hållbarhetsperspektiven är genomgående högt prioriterade och inarbetade i planen.

Ett perspektiv av hållbarhet som formar planen är kommunens mål om att begränsa befolkningstillväxten genom ett planeringstak på en genomsnittlig befolkningstillväxt på max 45 personer per år fram till år 2050, vilket innebär en planering för ca 9 800 invånare år 2050.

Sammantaget bedömer Region Örebro län att planförslaget har goda förutsättningar att bidra till den regionala utvecklingsstrategins prioriterade områden med bäring på fysisk planering.

Avgränsning av Region Örebro läns yttrande

Region Örebro län strävar efter att tillföra en regional och storregional dimension till den kommunala fysiska planeringsprocessen. Region Örebro läns yttrande över planförslaget utgår därför från den antagna regionala utvecklingsstrategin (RUS) med fokus på fyra av de totalt tio prioriterade områdena, nämligen Kompetensförsörjning och matchning, Klimat, miljö och energi, Bostadsförsörjning och attraktiva miljöer samt Transporter och infrastruktur. Urvalet av dessa prioriterade områden har gjorts på grund av att de i högre grad än de andra är kopplade till mark- och vattenanvändningen, vilket också är översiktsplanens fokus i enlighet med bestämmelser i Plan- och bygglagen (PBL).

Förutom att lämna synpunkter med koppling till RUS relaterar Region Örebro län även yttrandet till rapporten ÖMS 2050 – samverkan kring planering i östra Mellansverige med tillhörande planeringsunderlag. Rapporten har tagits fram gemensamt av regionalt utvecklingsansvariga i Region Stockholm, Region Uppland, Region Södermanland, Region Östergötland, Region Örebro län, Region Västmanland, Region Gävleborg samt Mälardalsrådet. Enligt Regionstyrelsens beslut ska rapporten fungera som en utgångspunkt och ett underlag för det regionala utvecklingsuppdraget och det storregionala utvecklingsarbetet.

RUS prioriterade område Kompetensförsörjning och matchning

Detta prioriterade område syftar i första hand till att nå balans mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden, men handlar också om att attrahera spetskompetens till länet, likväl som att möjliggöra ingångar till arbetslivet för de som står långt från arbetsmarknaden.

Den fysiska planeringen har stor betydelse för kompetensförsörjning och matchning när det kommer till att skapa goda förutsättningar för människor att i sin vardag på ett enkelt sätt ta sig från bostaden till utbildning och arbete. Lokaliseringen av bostäder, utbildnings- och arbetsplatser i förhållande till varandra och till fysisk och digital infrastruktur är central. Det är därför glädjande att planförslaget har en tydlig planeringsinriktning med hög ambition om att skapa god tillgänglighet till hållbart resande. Även den digitala infrastrukturens betydelse för exempelvis kompetensförsörjning, samhällstjänster och näringslivets utveckling lyfts som viktiga, inte minst för landsbygdsutveckling.

Lekeberg tillhör Örebro arbetsmarknadsområde vilket syns tydligt i pendlingsströmmarna mellan Lekeberg och Örebro. Närheten till Örebro, Karlskoga och Kumla ger kommunen goda förutsättningar att klara

kommunens kompetensförsörjning. Ambitioner som kommunen nämner är att skapa ännu bättre pendlingsmöjligheter med buss. I planförslaget pekar kommunen ut ett önskvärt kollektivtrafikstråk mellan Fjugesta och Kumla. Förslaget noteras men är inget som finns med i planerna för prioritering från Region Örebro läns sida. Det är en relation som lagts ner på grund av för liten efterfrågan på resor, men ökar resandet i relationen är det inget som utesluts. Beträffande kollektivtrafik mellan Mullhyttan och Fjugesta, samt mellan Fjugesta och Örebro, ser Region Örebro län, precis som Lekeberg ett starkt samband. Kommunens önskemål om samma busslinje på sträckan noteras. Region Örebro län föreslår att möjligheter till linjeändringar diskuteras vidare inom ramen för ordinarie mötesavstämningar.

Region Örebro län bedömer att översiktsplanens intentioner överensstämmer i hög grad med den regionala utvecklingsstrategin för målområde Kompetensförsörjning och matchning.

RUS prioriterade område Klimat, miljö och energi

Detta prioriterade område syftar till att minska klimatpåverkan genom omställning av samhället och genom att verka för hållbar användning av jordens resurser samt uppnå en hållbar energiförsörjning.

Hållbarhetsperspektiven utgör en tydlig utgångspunkt i planförslaget som genomsyrar tematiska och geografiska ställningstaganden. Stor vikt läggs exempelvis vid planering för hållbara transporter.

Planförslagets avsnitt om energi beskriver pedagogiskt olika energislag och energisystemets utveckling och aktuella utmaningar. Beskrivningarna av respektive energislags produktion och potentiella utbyggnad inom kommunen uppskattas.

Det är positivt att planförslaget nämner vikten av god dialog med elnätsägare, eftersom det är centralt för att klara samhällets energiomställning. För att ytterligare tydliggöra planens information till elnätbolag, vore det positivt om områden för energilagring (till exempel batterier och vätgas) samt områden lämpliga för energiintensiva verksamheter (om aktuellt för kommunen) kunde pekas ut i plankartan. Ett annat underlag som skulle underlätta för elnätbolagens planering och prognostisering av nätutbyggnad är en översiktlig bedömning av effektbehov till exempel i verksamhetsområden.

RUS prioriterade område Bostadsförsörjning och attraktiva miljöer

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) har i en regional strukturbild illustrerat hur de generella förutsättningarna ser ut för tillkommande bebyggelse beträffande boendes tillgång till transportsystemet för arbetsmarknad, skola, fritidssysselsättning samt offentlig och kommersiell service.

Planförslaget tar tydligt avstamp i en kommunal strukturbild som är uppbyggd kring en stomme bestående av starka stråk och strategiskt utplacerade bytespunkter som möjliggör hållbart resande mellan tätorter, samhällen och byar. Större bostadsområden lokaliseras till huvudorterna. Befintlig bebyggelse utmed pendlingstråk kompletteras för att öka resandeunderlaget för linjerad kollektivtrafik. En ambitiös plan för utbyggnad av cykelinfrastruktur, bytespunkter och länkstråk som knyter samman landsbygd, byar och tätorter, är ett gott exempel på hur hållbart samhällsbyggande kan gestaltas i en kommun med stor befolkningsandel boende på landsbygden. Tillsammans med en väl utbyggd digital infrastruktur finns goda förutsättningar för levande landsbygd då det underlättar distansarbete och tillgängliggör många offentliga och privata servicefunktioner och tjänster, liksom utbud av kultur och evenemang, samtidigt som transportbehovet minskar.

Den kommunala strukturbilden har stora likheter med den regionala strukturbilden. Region Örebro län noterar kommunens förslag till komplettering med ett nodsammanbindande kollektivtrafikstråk mellan Fjugesta och Mullhyttan och utvecklingsområde längs regionalt prioriterat transportsamband. Inspelet tas med till framtida arbete regional utvecklingsstrategi (RUS) och revidering av strukturbild.

En tydlig inriktning i planförslaget är att kommunen vill begränsa befolkningstillväxten i kommunen. Ett planeringstak för olika kommundelar tydliggör målen för befolkningsutvecklingen i olika delar av kommunen fram till år 2050. Dagens befolkning på 8 600 personer tillåts öka till max 9 800 invånare år 2050. Ett viktigt mål är att befolkningstillväxten fördelas så att hela kommunen drar nytta av den och kan utvecklas på ett hållbart sätt. Utifrån kommunens strategi med ett planeringtak ser Region Örebro län att det vore positivt om planen kompletteras med en handlingsplan för bostadsförsörjning med tillhörande analys baserad på demografi, då det utgör ett viktigt underlag för kommunens långsiktiga planering.

Region Örebro län bedömer att planförslaget bidrar till måluppfyllelse avseende RUS prioriterade område Bostadsförsörjning och attraktiva miljöer.

RUS prioriterade område Transporter och infrastruktur

Detta prioriterade område syftar till att ta tillvara länets strategiska logistikläge, samt stärka sambanden till landets storstäder och grannländer, samtidigt som transportsystemet blir mer hållbart och tillgängligt. En målsättning är att öka andelen resor med hållbara transporter och därigenom begränsa den negativa miljö- och klimatbelastningen.

En viktig förutsättning för att möjliggöra hållbara transporter är att bebyggelsestrukturen hålls tät. Korta avstånd mellan bostäder, arbetsplatser, kommersiell och offentlig service ökar incitamenten för att gå och cykla. De planerade områdena för ny bebyggelse har en tydlig koppling till de befintliga kollektivtrafikstråken vilket ökar sannolikheten att de som flyttar in väljer hållbara transportsätt och bygger på resandeunderlaget och utveckling av trafiken. Planeringsinriktningarna för utvecklingsstruktur går väl i linje med faktorerna som forskningen säger har inverkan på valet av kollektivtrafik som färdstätt. Det som saknas är vikten av att väginfrastruktur och bebyggelse medger en konkurrenskraftig restid för kollektivtrafiken jämfört med bilen. Det är en viktig faktor vid åtgärder på befintlig väginfrastruktur så väl som vid ny- eller ombyggnation av densamma. Planförslaget skulle kunna tydliggöra hierarkin mellan olika trafikslag.

Möjliggörandet av Nobelbanan, som en del i genomförandet av den storregionala satsningen på en sammanhängande järnväg mellan Stockholm och Oslo, beskrivs tydligt i planförslaget. Region Örebro län ser positivt på kommunens inställning till järnvägen som en stor möjlighet för att öka kapaciteten för godstransporter likväl som persontransporter vilket bedöms kunna bidra starkt till utveckling av näringsliv, arbets- och bostadsförsörjning regionalt såväl som storregionalt. Region Örebro län ser positivt på kommunens medvetenhet, förhållningssätt och inställning till att pågående lokaliseringstudier för järnvägens sträckning behöver ha sin gång och att översiktsplanen behöver anpassa sig till utredningens slutresultat.

För Region Örebro län

Jenny Steen
Regionstyrelsens ordförande

Rickard Simonsson
Regiondirektör